

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Valja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878
NO. 141. — ŠTEV. 141.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, SATURDAY, JUNE 17, 1933. — SOBOTA, 17. JUNIJA 1933

TELEFON: CHelsea 3-3878
VOLUME XLII. — LETNIK XLII

ROOSEVELT—VODITELJ V BOJU PROTI DEPRESIJI

TAKOJ PO ODGODITVI KONGRESA JE PREDSEDNIK PODPISAL VEČ IZREDNO VAŽNIH PREDLOG

Predsednik je zapovedal, da se mora na vseh frontah začeti boj za povratek boljših časov. — Petinasedemdeset milijonov dolarjev bo takoj izdanih za javne gradnje. — Administracija upa, da se bodo že do meseca oktobra razmere znatno izboljšale.

WASHINGTON, D. C., 16. junija. — Pod vodstvom predsednika Roosevelta se je danes na vseh frontah začela generalna ofenziva proti depresiji in njenim spremljevalkam — lakoti, malosrčnosti in obupu. "Nazaj k delu!" se glasi parola.

V zgodnjih jutranjih urah se je kongres odgodil, zatem ko je dal predsedniku dovolj oblasti in dovolj sredstev, da prične z bojem proti depresiji.

Danes opoldne je podpisal predsednik tozadevne predloge, ki so postale zakon.

Par ur pozneje so bile imenovane odgovorne osebe, ki bodo vodile posamezne panoge programa, kojega svrha je oživljenje industrije in gospodarstva.

Predsednik je zapovedal, naj se takoj prične z javnimi deli in naj se izvede določbe farmske predloge, da se bo cena pridelkom zvišala. Takoj nato bo reorganiziran ameriški železniški sistem in postavljen na zdravjšo podlago.

Predloga za oživljenje industrije, — je rekel predsednik, — je postala zakon, in ta zakon je najpomembnejši in najbolj dalekosežen, kar jih je ustvaril ameriški kongres. Smoter te postave je, zagjarničiti industriji primeren dobiček, delavcu pa primerno plačo. Postava bo tudi odpravila roparske metode, vsled katerih je trpelo vse naše gospodarsko življenje in vsled katerih so dobivali delavci sramotno nizke plače.

Ameriškiemu gospodarstvu bomo zgradili nov temelj ter preskrbeli milijonom nezaposlenih delo.

Da se nam bo ta velikopotezni načrt posrečil, mora sodelovati z nami vsa industrija, vse delavstvo in vsak posamezni državljan.

Takoj ko je bila predloga podpisana, so pristojne oblasti odobrile načrte, soglasno s katerimi bo v prihodnjih 45 dneh izdanih 25 milijonov dolarjev za javne gradnje. Nadaljnih 50 milijonov bo sledilo v prihodnjih treh mesecih. Štiristo milijonov dolarjev bo izdanih za gradnjo novih cest.

Voditelji kongresa so bili danes v Beli hiši navzoči, ko je predsednik Roosevelt podpisal predlogo. Jutri se bo podal na dva tedna trajajoče počitnice.

WASHINGTON, D. C., 16. junija. — Ko je predsednik Roosevelt podpisal predlogo za oživljenje industrije, je podal daljšo izjavo, v kateri je rekel med drugim: —

Ta postava ima namen preskrbeti ljudem delo, jim omogočiti, da bodo lahko kupovali farmske produkte in izdelke industrije, ter oživiti trgovino. Po zatrdilu predsednika bo dobilo do 1. oktobra nad en milijon nezaposlenih delo.

Ko sem nastopil urad, — je nadaleval predsednik, — sem izjavil, da v naši deželi ne bo nihče gladoval. Noženo podjetje, bodosi v trgovini bodisi v industriji, nima pravice do obstoja, ako ne plača svojim delavcem toliko, da bi lahko živeli.

Pod imenom "delavec" smatram vsakega delavca, pa naj nosi beli ovratnik ali overalls. Pod imenom "zaslužek" smatram več kot zaslužek, ki omogoča samo existenco. Vsak delavec mora toliko zaslužiti, da bo mogel dostojno živeti.

Industrije se morajo med seboj sporazumeti

Francija noče plačati vojnega dolga

VLADA BO ZGRADILA VEČ BOJNIH LADIJ

Zgrajenih bo 32 ladij. — Ladjedelnice bodo delale tri leta. — Zaposlenih bo 50,000 delavcev.

Washington, D. C., 16. junija. Mornariški tajnik C. A. Swanson je objavil najobsežnejši program Združenih držav za gradbo novih bojnih ladij.

Mornariški department je odločil izdati za gradbo ladij 238 milijonov dolarjev. V treh letih bo zgrajenih 32 bojnih ladij. Potrebni denar za te ladje bo mornariški department dobil od zneska \$3.300.000.000, ki ga je kongres dovolil za javna dela.

Mornariški tajnik Swanson je rekel, da je predsednik Roosevelt odobril njegov načrt in da želi, da je delo izvršeno kar najprej mogoče.

Swanson pravi, da je izvedel načrt, po katerem bodo vse ladjedelnice zaposlene do skrajne meje in da bo delalo kar največje število delavcev. Od skupnih izdatkov je določenih 85 odstotkov za delavske plače. Vse ladjedelnice so pripravljene takoj pričeti z delom.

Mornariški tajnik pričakuje, da bodo privatne ladjedelnice do 1. julija vložile pri mornariškem departmentu svoje cene in da bo s 1. avgustom te mogoče pričeti z delom. Po njegovem mnenju bo vsaka ladjedelnica v Združenih državah imela dovolj dela. Department bo skrbel, da se prične z delom kar najhitreje mogoče.

Prvo leto bo mornariški department izdal \$46.000.000, drugo leto \$105.000.000 in tretje leto ostanek.

Zgrajene bodo sledeče ladje: Dve ladiji po 15.000 ton za aeroplane.

Štiri lahke križarke po 1850 ton in 16 rušilec po 1500 ton.

Štirje submarini po 1400 ton. Dva kanonska čolna po 2000 ton.

Križarke po 10.000 ton bodo oborožene s 6-palčnimi topovi, kakor določa londonska mornariška pogodba.

Največ dela bo prejela ladjedelnica v Washingtonu. Poleg tega pa bodo delale tudi vse ladjedelnice ob Atlantiku in Pacifiku in bo zaposlenih najmanj 50.000 delavcev.

Pri vsem tem programu pa ameriška vojna mornarica še ne bo dosegla višine, ki ji je dovoljena po londonski pogodbi, kajti ko bi hotele Združene države iti z gradbo bojnih ladij do te višine, bi morale izdati \$750.000.000.

GAZOLIN BO DRAŽJI

Newyorška Standard Oil Company je večeraj objavila, da se bo cena gazolina zvišala za pol centa. Nove cene bodo veljavne za New York in za države Nove Anglije.

AVSTRIJA IŠČE POMOČI PRI FRANCOZIH

Dr. Dollfuss skuša dobiti pri Franciji pomoč proti Nazijcem. — V Avstriji je bilo aretiranih 1142 fašistov.

London, Anglija, 16. junija. — Avstrijski kanceler dr. Engelbert Dollfuss se je z aeroplanom odpravil v Pariz, kjer se bo posvetoval z ministrskim predsednikom Deladierom o koščljivem položaju v osrednji Evropi in zlasti še glede Hitlerjevega pritiska na Avstrijo. Pred svojim odhodom je imel razgovor z italijanskim namestnikom zunanjega ministra Fubio Suviechem in češkim zunanjim ministrom dr. Edvardom Benešem.

Kavno tako je imel razgovor z dr. Wasserbaeckom, katerega je izgnala iz Nemčije nemška vlada in povračilo za aretacijo v Linzu Theodorja Habichta. Dr. Wasserbaeck je bil imenovan za časnigaarkega atašeeja pri avstrijskem poslanstvu v Londonu.

Da je angleška javnost razločena dr. Dollfussu, je razvidno iz člankov v londonskih listih, ki obsojajo nastop nemške vlade proti dr. Wasserbaecku.

Dunaj, Avstrija, 16. junija. — Kot poročajo dunajski listi, se nahaja v zaporih 1142 avstrijskih fašistov. Med aretiranimi je 387 vladnih uslužbencev, trije državni pravdniki, sedem sodnikov in 111 občinskih svetovalcev. Mnogi med temi bodo prišli pred sodišče pod obtožbo veleizdaje.

Ravnatelj vojaške fašistovske šole v gradu Hardegg blizu Dunaja, grof Hardegg je bil aretiran in se bo moral zagovarjati zaradi veleizdaje. Šola je bila zaprta.

KONGRES SE BO SESTAL JANUARJA

Washington, D. C., 16. junija. Prvič v ameriški zgodovini se bo prihodnji kongres zopet sestel v januarju prihodnjega leta. Vsled tega bo ostal Washington skozi Božič brez "governorškega spremljevanja".

Po novem, dvajsetem, tako imenovanem amendentu "šepavih rac" sta obe zbornici nastopili šestmesečne počitnice. Ta amendent določa, da se novi kongres sestane 3. januarja, mesto prvi ponedeljek v decembru.

PONAREJEVALEC DENARJA
OBOJEN

Newyorški sodnik Woolfey je obsodil 31letnega Nathana Godkinda na štiri leta ječe, ker je spravljal v promet ponarejene 20. dolarske bankovce. Obtoženee je do zadnjega zatrjeval, da ni imel pri svojem nepoštenem poslu nobenega pomagača.

LITVINOV JE PROTI BOJKOTU

Sovjetski zastopnik je spravil angleške delegate v veliko zadrego. — Spomenica je v soglasju z namenom konference.

London, Anglija, 16. junija. — Načelnik sovjetske delegacije, zunanji komisar Maksim Litvinov, je predsedniku gospodarske konference Ramsay MacDonaldu vročil spomenico, v kateri pozivlja vse države, da se za časa konference zdrže vsake gospodarske agresivnosti proti drugim državam in trgovskega bojkota proti katerikoli državi.

S to spomenico je angleška delegacija postavljena v zelo težak položaj. Na prvi pogled je spomenica popolnoma v duhu carinskega premirja in v duhu vseh dosedanjih dogovorov proti prevetlikim zaprekam v mednarodni trgovini. Ravno tako pa je tudi jasen udarec za angleški embargo na rusko blago. Kot povračilo Rusiji, ker ima zaprta dva angleška inženirja, ker sta bila zapletena v špijo-nažo proti Rusiji.

MacDonald kot predsednik konference te spomenice ne more zavreči, ker je na mestu in se popolnoma strinja z namenom konference. Toda kot angleški ministriški predsednik in načelnik vlade spomenice ne more sprejeti, dokler njegov kabinet ni pripravil odgovodati se svojemu dostojanstvu in popolnoma izpremeniti svojo politiko.

PREPIR ZARADI KITAJSKEGA POSOJILA

Vojni gospodarji hočejo vsak svoj delež. — Plačati hočejo svoje vojake. Kanton zahteva osem milijonov dolarjev.

Šanghaj, Kitajska, 16. junija. — Na Kitajskem je nastal največji problem zaradi ameriškega posojila v znesku \$300.000.000, ki naj bi služil za nakup ameriškega bom baža, in žita, katerega pa kitajska vlada v Nankingu še ni potrdila.

Vojaški poveljniki na severu in severozapadu Kitajske zahtevajo, da so del tega posojila dovolj za plačilo že odpuščenih vojakov.

Kantonska vlada, ki napada kitajskega vrhovnega vojaškega poveljnika generala Čang Kaj-Šeka in dr. T. V. Soonga, ki je sklenil pogodbo za posojilo z vlado Zdr. držav, pa zahteva, da se to posojilo prekliče. Voditelji vlade v Kantonu priznavajo, da so že v tem oziru brzojavili predsedniku Rooseveltu in Reconstruction Finance Corporation, ki je dovolila posojilo kitajskemu finančnemu ministru dr. Soongu.

Nastop vlade v Kantonu pa je samo politična kretnja, ki v resnici pomeni, da zahteva za sebe denar, ako ostala Kitajska želi, da ostane mirna v narodni krizi. Za

FRANNOZI ŠE VEDNO UPAJO, DA BO STVAR UGODNO REŠENA

PARIZ, Francija, 16. junija. — Francoska vlada je sklenila, da ne plača Združenim državam vojnega dolga, ki je zapadel 15. junija in ki znaša \$40.738.567.50. Francoska vlada je sporočila svojemu poslaniku v Washingtonu, Andre de Laboulaye, da je bila mnenja, da dolg ne bo zapadel 15. junija, ne da bi bil sklenjen med Združenimi državami in Francijo nov sporazum glede odplačila vojnega dolga.

Na to se je francoska vlada tembolj zanašala, ker je 13. decembra lanskega leta francoska zbornica odklonila plačilo zapadlega dolga in ni od tedaj prišlo med obema državama do nikakega sporazuma. Poleg tega pa pričakuje Francija tudi od Amerike, da ji bo popustila pri dolgu, kakor je tudi Francija skoro popolnoma opustila svoje zahteve po nemški odškodnini s pogodbo v Lausanne. Francija pa je vsak čas pripravljena pogajati se z ameriško vlado glede vojnega dolga.

Francija je odpovedala plačilo svojega vojna dolga isti dan, ko je Francoska banka v svojem tedenskem poročilu izkazala stanje svoje blagajne v znesku \$3.890.000.000 v zlatu.

Pariz, Francija, 16. junija. — S tem, da je Francija drugič odklonila odplačilo vojnega dolga Ameriki, se zdi francoskemu časopisju popolnoma naravno, ker že 15. decembra lanskega leta ni plačala dolžnega deleža. Časopisje je samo zadovoljno, da se je Francija izognila dolgotrajnim pogajanjem, katere je imela Anglija. Sedanje delno plačilo vojnega dolga Anglije smatra francosko časopisje za brezpomembno — za nepotrebno izdan denar.

Prejšnji ministriški predsednik Edouard Herriot, ki je bil glavni zagovornik za odplačilo dolga, piše sedaj v "Agence Economique", da je s sedanjim sporazumom med Anglijo in Združenimi državami postavljena skupna anglo-saška fronta, za katero Francija ni imela priložnosti, da bi se ji pridružila.

Vse francoske časopisje je mnenja, da so dolgovni arvtvi.

KRALJ JE MILOSTNO DOVOLIL

London, Anglija, 16. junija. — Kralj je z ozirom na delegate na gospodarski konferenci pogledal "skozi prste". Dovolil je onim delegatom, ki so "pozabili" prinesiti s seboj v London frak, da smejo priti ob sprejemu pred kralja tudi v navadnih vsakdanjih oblekah.

London, Anglija, 16. junija. — Kralj je z ozirom na delegate na gospodarski konferenci pogledal "skozi prste". Dovolil je onim delegatom, ki so "pozabili" prinesiti s seboj v London frak, da smejo priti ob sprejemu pred kralja tudi v navadnih vsakdanjih oblekah.

Ameriško posojilo je pa utrdilo stališče generala Ka-Šeka, ker je s tem bilo dokazano, da ima še vedno vladajoča vlada v Nankingu, da kitajske tovarne nimajo dovolj bombaža, da bi mogle tovarne obratovati samo en mesec.

Ameriško posojilo je pa utrdilo stališče generala Ka-Šeka, ker je s tem bilo dokazano, da ima še vedno vladajoča vlada v Nankingu, da kitajske tovarne nimajo dovolj bombaža, da bi mogle tovarne obratovati samo en mesec.

NOVO ZDRAVILO ZA PLJUČNICO

Za dve vrsti pljučnice je novo zdravilo uspešno. Smrtni slučajji so znižani na polovico.

Milwaukee, Wis., 16. junija. — Ameriškiemu zdravniškemu društvu je bilo na konvenciji predloženo poročilo novega zdravila, ki je zelo uspešno proti pljučnici, ki je zelo uspešno proti pljučnici in zniža smrtne slučaje na polovico.

Zdravnika dr. Gaylor Anderson in dr. Roderick Heffron iz Bostona sta sporočila, da se jima je posrečilo izdelati zdravilo, ki je zelo uspešno proti pljučnici, ki je zelo uspešno proti pljučnici in zniža smrtne slučaje na polovico.

Na podlagi svoje preizkušnje zatrjuje oba zdravnik, da je bilo med bolniki, katerim je bil vbrizgan serum proti pljučnici, za polovico manj smrtnih slučajev, kot pa med bolniki, ki niso dobili seruma. Zdravilo je posebno uspešno za dve vrsti izmed starih vrst pljučnice.

Ker je izdelovanje zdravila združeno z velikimi stroški, sta oba zdravnika priporočila, da bi bil postavljen poseben odbor, ki naj bi našel kako cenejšo pot izdelovanja in za večje razširjenje zdravila.

Ta serum je do sedaj edino znano zdravilo, ki ozdravi pljučnico, ki poleg jetike zahteva največ žrtev.

Posebno med mladimi ljudmi se najpogosteje razvije pljučnica št. 1 in št. 2, zato je priporočljivo, da se vbrizga bolniku serum, še predno je določeno, kake vrste pljučnico ima bolnik. Serum mora biti vbrizgan prve štiri dni bolezni, ker pozneje nima več velike vrednosti, ko se je bolezen že preveč vkoreninila.

To zdravilo je v državi Massachusetts v 15 okrajih preizkušalo 63 zdravnikov in so sporočili uspehe. Zdravljenih je bilo 431 bolnikov, od katerih jih je imelo 218 pljučnico št. 1, št. 2 pa 51 bolnikov. Med temi je bilo 10 odstotkov smrtnih slučajev, medtem ko je bilo med bolniki, ki niso dobili zdravila, 26 odstotkov smrtnih slučajev, torej več kot še enkrat toliko.

Naročite se na "GLAS NARODA"
največji slovenski dnevnik v
Združenih državah.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

IVAN SALAMON

VOJNI DOŽIVLJAJ

Bilo je sredi avgusta 1917. na gorovju Monte Peralba. V tej strahoviti vročini smo dobivali na razbeljenem skalovju vodo, ki je bila natančno odmerjena za osebo. Daleč iz doline so nam jo vozili po vzpenjalnih, tako da je postala popoln krop, ko je dospela do nas. Kaj smo hoteli s tako vodo? Takoj smo jo uporabili za kuhanje kave, da smo si s tem nekoliko potolažili glad, kajti hrano smo dobivali v male pomeje. Pri piclo odmerjeni merici nam za gašenje žede, umivanje in pranje perila ni ostala niti kapljica. Od septembra do nekako sredi junija, v robi, ko je bil sneg na naših visokih položajih, nas to ni ovrhalo. Topili smo sneg in led, včasih smo pa kar takega jedli. Toda pri skoraj navpičnih stenah je junija sneg popolnoma zginit na naši strani. Pač pa je bil tako zvan "večni led in sneg" preko naših žičnih ovir na italijanski strani. Na to ležišče smo hodili trije telegrafisti v času službe od polnoči do šestih zjutraj, ko je ležala okoli še gosta megla, na "službeno" dolžnost. Splezali smo preko primitivno položenih železnih žičnih ovir in nakopali "večnega ledu" velik tonec, ki je držal okoli 30 litrov.

kirioe na lieumesta, in brž po koljenih navzgor kakih 50 korakov do položaja prednjih straž. Pustil sem odprtino, ki sem si jo bil prej napravil v ovirah, nezaprto in skočil sem v prehodni jarek, po njem pa v barako, ki je bila prilepljena pod vrh Monte Peralba.

Lonec vržem v barako, pograbim karabinko ter torbo s patroni in hitim po jarku do posameznih straž. S tovariši smo se domenili, da nas bo vseh šest izpalilo salvo na italijansko karavano, ko se bo prikazala. Dejali smo, ako nam oni ne privoščijo snega, jim tudi mi ne moremo privoščiti zajutreka. Čez nekaj minute se res prikažejo tri mule s spremljevalci. Vseh šest nas izpali naenkrat salvo. Videli smo, kako so mule hipoma ležale na tleh, spremljevalci pa so, kolikor niso obležali mrtvi ali ranjeni, izgubili izpred naših oči. Opazovali smo kakih deset minut, mule se ne dvignejo, a tudi k njim nikdo ne pride. Obžalovali smo sicer Italijane, da niso prišli mirnim, potem do zajutreka, kajti vest nam je dejala, da smo tako mi kot oni od Boga ustvarjeno bitje. Toda v takih primerih je menda povsod znazogovala le želja po maščevanju v tej ali oni obliki.

Kakih 15 minut po tem dogodku, ko sem sedel že v baraki pri telefonu, pa otvorijo Italijani strašno streljanje na naš ozek greben. Vse vrste izstrelki, počenši od najmanjšega do osemindvajsetcentimetrskega možnarja, so sekali na našo približno 1 km dolgo, od treh strani s Italijani obdano postojanko. Do večera so bili iz kamena zgrajeni jarki popolnoma zbrisani s površja. Avstrijska artilerija je le slabo odgovarjala, saj je bilo na tem odseku zelo malo topov, gotovo petkrat manj kot italijanskih.

Moj hobenje sovražnih, večinoma v kavernalah zasigurnih topov, ki so se po izstrelku avtomatično vrnili v varnost, je trajalo do pozne ure zvečer. Proti polnoči nas je že res razburjalo. Pripravljeni smo bili, da nas bodo ponoči od treh strani napadli in zajeli kot mačka miš. Zvečer in ponoči, ko smo ležali ob razmetanem kamenju, oboženi z

ročnimi granatami, smo od časa do časa izstreljevali preko naših razbitih ovir rakete, kajti mislili smo, da se vsak čas prikažejo sovražne prednje straže. Toda okoli ene zjutraj, zlasti pa pod nam, iz tega smo sklepali, da so tudi Italijani prav tako kot mi s strahom pripravovali našega napada.

Kaj je bilo vzrok temu razburjenju? Samo dejstvo, da so Italijani zamenjali čete v prednjih jarkih s popolnoma novimi, večinoma mlajšim moštvom, katerim prejšnja posadka ni raztolmacila nedogovor. Je no premirje zaradi snega in njihovega zajutreka. Prejšnja posadka je ležala že od leta 1915, v vznožju, kakor se tudi pri nas ni skoro vsa leta menjavala. Tako smo mi in Italijani po nepotrebnem prosti dan in noč strahu.

BODOČNOST ŽEN NI V PISARNAH

Te dni so otvorili v Hrančah na Češkoslovaškem novo strokovno šolo za ženske poklice, ki je dobila ime pokojne soproge predsednika republike Karle G. Masarykove. Na svečanosti je govoril prosvetni minister dr. Derer o pomenu strokovnega ženskega šolstva.

Zadnje čase se pojavlja bojazen, da bo dajal dekliški naraščaj vedno bolj prednost intelektualnemu delu, da se bo začel odnjevati ročnemu delu in nalogam, ki jih je namenila narava ženskam, nalogam matere, zakonske žene in gospodinje. Od prave funkcije rodbine je odvrglo blagostanje, zdravje in srečna bodočnost naroda in države. Dekleta si vedno bolj prizadevajo, da bi dobile službo v pisarnah. To so brezupne iluzije o svojih in neodvisnosti, ki se brez pomoči roditeljev rušijo in razpadajo, ker za življenje ne zadostujejo. Pri sedanjih nadprodukciji študijskega proletarijata dekleta že težko računajo z zaposlitvijo v pisarnah. V ospredje stopa zopet gospodinjstvo delo, žena se vrača tja, kjer ji je narava sama odredila mesto.

PRED DIKTATURO MOČNE ROKE

Ko so se makedonske organizacije zbrale na kongresu v Gornji Džumaji, so se nadejali ljudje, da bo nastalo med obema kriloma, to je med Mihajlovi in Protogerovci premirje. Toda premirje je trajalo le kratak čas.

V poslednjih mesecih so uboju in umori med makedonskimi partizani kar na dnevnem redu. Spominimo se samo bitke pred kraljevim dvorcem, kjer je bil urednik časopisa "Makedonije" Simeon Kvitinov smrtno ranjen, en policist ubit in nekaj drugih ranjenih. Strelja se sedaj tu, sedaj tam. V tramvaju, naj najzivačnejši promena "Carja osvoboditelja" tik dvorca, v bolnišnicah, na vseh koncih in krajih Sofije, da uboju so se izvršili celo v centralnem zaporu, kjer so bili v atentatih na posamezne Makedonce sodelujoče osebe ubite od privržencev umorjenih. Nikjer nisi varen, če si Makedonec tega ali onega krila. Nikdar ne veš, kdaj in kje te čaka smrt.

Vsi funkcionarji makedonskih organizacij so stalno obdani od svoje telesne straže (tebo-ohraniteljev), ki spremljajoč svojega gospodarja, budno pazi na vse mimoidoče, roko v žepu, držeč revolver in pripravljena na vsak slučaj.

Atentati se ne omejujejo na Sofijo, ampak se godijo povsod, kjer žive Makedonci. In če časopisi ne poročajo vsakega dne o kakšnem umoru, pa gotovo beležijo vsaj kak poizkus te vrste, ki se je ponesrežil. Kajpak so morile oboženi tudi z bombami, katere včasih vržejo proti zasledovalcem, da morejo v nastali zmedzi zbežati. Če jih policija vjame, je odgovor vedno en isti: uboj, izvršen po zapovedi makedonske organizacije, koje povelje je prinesel nepoznan odposlanec organizacije. Ako žrtve, ležeca na zemlji, še daje znake življenja, ji ubijalec poženejo še nekaj krogelj v glavo iz neposredne bližine da je smrt gotova. Morile se kesajo le tedaj, če niso dosegli svojega namena in so nasprotnika je ranili.

Bolgarski narod se je do skrajnosti naveličal teh večnih zločinov in javno zavajalja čez Makedonce, ker so ta grozodejstva že popolnoma izpodkopala ugled Bolgarije v svetu. Toda vsi pozivi poštenih ljudi, naj bo enkrat konec temu, zadenejo na gluha ušesa. V soboto, 13. maja, n. pr. sta bila kar dva napada. Pri enem je bil težko ranjen neki čevljar Makedonec, in slučajno neka žena, ki je

stala na cesti, ko je žrtev bežala pred napadalcem. Zvečer je bil ranjen predsednik makedonske mladeniške organizacije v Krasnem selu pri Sofiji s strelom skozi okno v gostilni.

Danes, ko to poročamo, ali jutri sledijo gotovo kak novi napadi. Država je izdala stroge naredbes za nožnje orožja, prireja racije po javnih lokalih, kjer pregleda vse nazočce, ali nosijo orožje brez dovoljenja — vse zaman.

Ni si torej čuditi, če se tudi v Bolgariji oglašajo ljudje, ki želijo odpravo demokratičnega režima, ki daje preveč svobode neodgovornim elementom in nima moči in autoritete, da bi zadržal javne uboje in umore. Veliko jih je že, ki pravijo, da zamore urediti državo le močna osebnost, ki bi prevzela vladno svoje roke. Za tako osebo se smatra znani profesor Cankov, bivši ministrijski predsednik, ki je strmo glaval vladno Stambulijskega in zatrl njegovo stranko z ognjem in mečem. Torej vidite, da se tudi v Bolgariji smatra fašistični teror za edine sredstvo proti terorju politične anarhije.

Do nedavno so se politični umori godili večinoma le med Makedonci. V poslednjem času se pa uprizarjajo napadi tudi na komunistične funkcionarje v raznih mestih. Neznane mečeje bombe v stanovanja, streljanje na komuniste ter se po napadih večinoma brez sledu izgube. Eden najbolj agilnih komunistov, bivši poslanec Napetov, tajnik komunistične stranke je bil ubit v Gornji banji pri Sofiji ob belem dnevu. Truplo je policija dala prenesti zjutraj zgodaj pred določeno uro na pokopališče, da prepreči delavske manifestacije. Umor Napetova, ki je več let študiral na sovjetskih šolah ter bil glavni zaupnik sovjetske republike v Bolgariji, je delavstvo skrajno razburilo.

Donneva se, da se napadi na komuniste uprizarjajo po naročilu nacionalističnih organizacij, drugi pa menijo, da je to delo privržencev Cankova, in da ima namen, se jati nenir med narodom ter tako pripraviti tla za močno osebnost, ki naj potem vpostavi red in mir v državi. Ako današnja vlada ne bo znala zaježiti terorja, potem utegne že dobiti režim biti neparlamentaren in nedemokratičen, to se pravi, Bolgarija drvi z vso silo diktaturi v naročje.

ŽENSKI KLUBI V LONDONU

Ženskih klubov v Londonu je seveda mnogo, kakor je mnogo tudi moških. Razlikujejo se po pripadnosti članic k posrednim družabnim slojem in obsegajo večinoma žene s samostojnimi poklicem: Londončanke imajo tudi prav razkošne klube, med njimi zlasti slove klubi "Carlton", "Empire", "Park" in "Army and Navy". V teh so včlanjene samo žene in hčerke članikov. Poleg čisto družabnih klubov imajo Londončanke tudi politične klube. Skoro vsi klubi imajo družabne prostore, jedilnice, čitalnice, predavalnice, pa tudi sobe in spalnice, ki jih oddajajo v najem članicam. V klubih so samo taki bari in igralnice, kjer prevladuje biljard.

Londonski mestni klubi posedujejo ali pa imajo najete cele hiše. Prijjubljen je med drugim "Forum klub", ki prireja debatne večere, na katerih lahko predavajo tudi moški, ko poslušalec se pa teh večerov ne smejo udeleževati. Enako ne morejo biti članice londonskih moških klubov ženske, in sicer zato ne, da bi se ne zamašale v klube javne pustolovščine. V "Lyceum klubu", ustanovljenem leta 1889, se zbirajo slušateljice visokih šol, profesorice, umetnice in delavke v dobredelnih ustanovah. "Klub med narodnih akademikark" ima v londonskem akademskem okraju starinsko hišo "Crosby Hall", kjer sta stanovala Rihard III. in Thomas Moore in kjer so Angleži sprejemali tuje poslanike. Angležinje pa imajo tudi svoje sportne klube, ki jim je na čelu damski avtomobilski klub.

VIHARNO ŽIVLJENJE

16. SINA

Pri 60. letu je Josip Delmont, lovec divjih zveri in romanopisec napisal svoj življenjepis in ga priobčil. Naj posnamemo iz njega samo nekaj odlomkov.

Dneva 8. maja 1873, ko sem zagledal duš sveta, se moji starši in mojih 15 bratov in sester gotovo niso razveselili. Kljub temu je moj oče s svojo gostilno in prodajalno ter majhnim vinogradom na Niževavstrijskem lahko preživljal vso družino. Toda, ko smo se preselili na Dunaj in so moji starši obubožali, so nastopili za nas slabši časi in trpeli smo strahovito lakoto. Kljub temu so mi vedno rojile po glavi same nemarnosti. Ni bilo dneva, da bi svojim učiteljem ne bil prizadel kakre grenkosti. Kakšno je bilo njihovo veselje, ko so me končno "vrgli". Tedaj se je zame začel križev pot. Bil sem nagujen k tatvini. K temu me je silila lakota. Žal mi je, da mi ta lastnost ni ostala še kot pisatelju. Prav dobro bi mi bila prišla.

Ko sem bil star 24 let, sem se poročil s silno ljubosumno žensko, ki ni imela prav nič sra. Ko sva se sprla, sem se mogel pred njo rešiti s tem, da sem zbežal v najbolj varno kletko, v kateri je bilo dvakrat po 12 tigrov in vrata v kletko sem dobro zaprl za seboj. Tedaj je prihrumela pred kletko moja žena vsa besna in držala v rokah krepko palico. Vpila je: "Ven odtod, nič vredni bojazljivci!" Zgodilo se je, da me je neki somalski lev napravil vdovec.

Že pri 20 letih sem postal lovec divjih živali, ki sem jih preganjal v vseh delih sveta. Trikrat so me kače vgrizile, vsakokrat sem bil v smrtni nevarnosti. Ko me je četrta pičila neka kača, je ona poginila in ne jaz. Leta 1893 bi me morali v Afganistanu obesiti zaradi volnustva v prid Anglije. Indijski podkralj me je rešil s tem, da je plačal zame 5000 funtov odkupnine. Šel sem se mu zahvaliti. Ko me je pogledal in se z mano porazgovoril ter spoznal, kakšen "tič" sem prav za prav, mu je bilo bržkone žal, da je zame toliko plačal.

Vovil sem 412 tigrov: toda med svetovno vojno sem moral ugotoviti, da je lažje uboviti tigra, kakor uš. V puščavi Kalahari so se moji črnci nenadoma uprli proti meni in sklenili, da me pošljejo na drugi svet na prav originalen način. Zvezali so me dobro ter me obesili na drevo tako, da je bilo od mojih nog do tal še en meter. Nato so me prepustili leopardom. Osemnajst ur sem tako visel in leopardi so se igrali z menoj. Med tem sem zgubil na eni nogi en prst, na drugi pa polovico stopala. Končno je prišla rešitev.

Ko sem lovil bele medvede na Alaski, mi je neki Indijanec zasedil v rebra svoje svetlo bodalo, dolgo 8 cm. Uničil mi je črevesje, toda tudi svoj nož. Preden so ga obesili, je prosil šerifa, naj mu dovoli, da bi še z menoj govoril. Toda šerif je bil tako trdosrčen, da je zavrnil nedolžno prošnjo tega ubogega zločinca.

Leta 1904 sem se v Združenih državah posvetil filmu. Moji ravnatelji so se do takrat pečali s tr-

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mno go jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadedi, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo na ročnino točno.

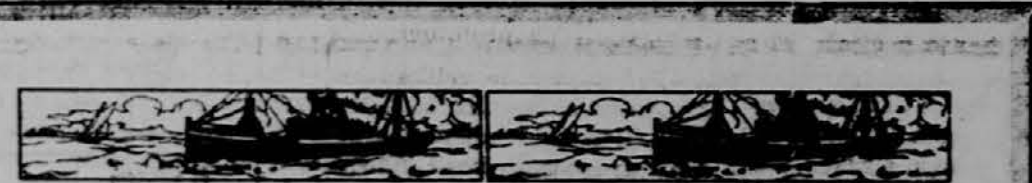
Uprava "G. N."

govino steklenih diamanov, naravnih in prepovedanih knjig. Dva izmed teh sta prišla zaradi razprodaje prepovedanih knjig pred sodišče, toda tam sta svojo nedolžnost prav lahko izpričala. Ker sta dokazala, da sta nepisarni. In postala sta tovarnarja filma. Leta 1924 sem pričel pisati in čudno se mi je zdelo, da so me knjige pričeli kupovati in jih celo tudi čitati. Filmov še nisem mogel pisati. Nimam za to dovolj prakse. Ker sem se že v svoji mladosti odvadil tatvine, ne verjamem, da bi uspel. Ko sem to svojemu bratku žalost sporočil nekemu filmskemu tovarnarju, mi je ta gaujeno stisnil roko. Malo pozneje sem lahko ugotovil, da mi je na roki, ki sem mu jo podal, znanjkal en prstan.

UMAZANA AFERA

V madžarskem mestu Sarbogardu so te dni nenadoma aretirali 50-letnega predstojnika sodišča vitca Evgena Nadassyja, zdravnika dr. Oliverja Oesterreicherja, babice Hegedusovo in Nadassyjevo gospodinjko Hubudovo. Povod za aretacijo, ki je prebivalstvo mesta zelo presenetila, je dala anonimna ovadba, da je imel Nadassy s 14-letno služkinjo ljubavno razmerje, da je dekletce zanosilo in si dalo na njegov pritisk odpraviti telesni plod, kar sta opravila dr. Oesterreicher in babica Hegedusova. Orožitvo je izročilo ovadbo državnemu tožilstvu, ki je takoj uvedlo preiskavo.

Ker sta služkinja in gospodinja priznali, da je bil telesni plod res odpravljen, Nadassy je pa tudi priznal, da je zdravniku priporočil, naj dekletu odpravi telesni plod, so bili vsi štirje aretirani. Videz Nadassy je že 10 let vdovec in prvotno je imel ljubavno razmerje s svojo gospodinjko Hubudovo, ko je pa prišla v hišo 14-letna služkinja, je začel lažiti za njo, dokler je ni zapeljal. Zdravnik pa trdi, da je dekleta samotpreiskal in da ni ničesar zakrivil. Anonimno ovadbo pripisujejo gospodinjki, ki je bila ljubosumna in se je hotela Nadassyju maščevati.

A KO nameravate potovati v staro domovino potujte

s posredovanjem SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

NAJBOLJSI SLOVENSKI ROMAN "GRUNT" (Spisal Janko Kač) kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi KNJIGARNA "GLAS NARODA" Cena \$1.50

DRUŠTVA KI NAMERAVATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE "GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vel Slovenci v vaši okolici. CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Naročite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DEDŠČINA ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

— Ti si čudovito dobra, Eva Marija. — Zdal pa bova večerjala. — Henrik ji ponudi roko in jo pelje v obednico, kjer je bila najh...

ZADNI KRALJ BANDITOV

Z aretacijo Andreja Spade, najgrozovitejšega izmed korziških banditov, je zadnje poglavje banditske romantike v tej deželi menda za vselej zaključeno. Njegovi prijatelji in tisti, ki so trepetali pred njim, ne morejo niti prav verjeti, da sedi že v ječi v Ajacciu, rojstnem mestu Velikega Napoleona...

tako, da jih je potrdil v domnevi, ki je že nekaj časa krožila o njem: kazal je vse znake verške blaznosti. Ali pa je bilo vse le premetena, simulantska igra, da bi premočil pravico in ušel zaslužnemu koncu pod giljotino?

Pariški listi priobčujejo v zvezi s to senzacionalno aretacijo zanimive podatke iz pisanega življenja zadnjega korziškega bandita. Rodil se je 13. februarja 1889. v Ajacciu. Njegov oče je Sard, mati pa Francozinja. Prvič je prišel v spor s pravico 1. 1918., ko je kot topničar francoske vojske dezertiral v elementarnem uporu proti vsakemu redu in disciplini. Vojno sodišče ga je obsodilo na tri leta ječe, a kmalu potem mu je amnestija vrnila svobodo. Te svobode bi se veselil še danes, da niso nekega dne v oktobru 1922. v neki kavarni orožniki skušali aretirati njegovega prijatelja Rutulija. Spada je ustrelil enega izmed orožnikov, drugega ranil in ušel z Rutulijem v goščavo. Začeli so ga zasledovati in ob vsakem spopadu je obležal kakšen orožnik, s svojim pajdašem pa se je tudi strahotno maščeval nad ljudmi, ki so orožnike pošiljali za njima. Poldrugo leto pozneje so Rutulija, težko ranjenega, ujeli. Spada pa, ki ga je branil do zadnjega hipa, je ušel. Potem je začel polagor orožnikov ubijati svoje tekmece v ljubezni in njihove sorodnike ter izvrševati roparske umore, ki so mu odnesli simpatije, kolikor jih je še užival med ljudmi, ki jim imponira "romantika" razbojniškega življenja. V posebno nemilost je prišel celo med pristnimi Korzi zlasti tedaj, ko je pri roparskem napadu na poštnega kurirja, ki vozi iz Ajaccia v Lepigno, poleg dveh orožnikov ustrelil tudi svojega starega prijatelja Vita Riccija, ker se ni ravnal po njegovih ukazih. Navzlic temu je bil v očeh ljudi cela mitična postava in med tem ko so oblasti na njegovo glavo razpisale nagrado 200.000 fr., ga je ljudstvo, čeprav z grozo, imenovalo "kralj korziških banditov".

Tedaj sta prispela nekega dne na orožniško poveljstvo v Ajacciu dva Spadova odposlanca z nepričakovano in neverjetno vestjo: bandit se je po 11 letih grozodejstev in skrivanja nasilil svoje vloge in je pripravljen, da se sam preda oblastim. Pogoji: prvič mu morajo obljubiti, da ga ne pošljejo pod giljotino; drugič njegove brate in nekatere pajdaše, ki so bili zaprti v Ajacciu, morajo izpustiti; tretjič postaviti morajo na novo hišo roparja Romanetija, ki so jo orožniki porušili med veliko ekspedicijo, in jo prepustili neki Spadovi prijateljici. Te pogoje so gladko odklonili, ker so jih morali odkloniti, a obenem so začeli sumiti, da s Spado ni vse v redu.

Nekaj časa pozneje je policija res dobila vesti, ki so kazale, da se Spada temeljito spreobrnul. Ljudje so pripovedovali, da zahaja na skrivaj v cerkev v Ajacciu, da se spoveduje, da obiskuje v kraju, kjer živi njegov oče, na zapuščenem glavnem trgu kip katere božje in molli cele ure. Potem prebije noč v hiši svojega očeta in izginje znova v zgodnji jutranji uri. Postavili so mu zasedo. Videli so ga, kako je molil z velikim križem na prsih pred svetim kipom in kako je potem izginil v hišo svojega očeta. Cela vojska orožnikov je obkrožila poslopje, dvanaest težkih strojnje je naperilo svoje cevi proti oknom in vratom. Nato je počila salva. Na vratih se je pojavil razbojnikov oče ki so mu zavpili, da mora njegov sin takoj ven, in sicer popolnoma nag — bali so se njegovega orožja. Nekoliko minut pozneje je bil Spada brez vsakega odpora v rokah orožnikov. Toda prva zasliševanja so napravila na njegove lovec zelo čuden vtis. Govoril je zmeden in

lenim dežnikov in je cele tri mesece mirno prenašal zasmeh drugih. Potem so prišli dežniki polagoma tudi na Angleškem v mod.

DEŽNIKI

Po neki stari kroniki je solno-graški škof že l. 800. podaril opatu Alkmuin v Toursu nekakšen dežnik. Pravi dežniki pa so se pojavili šele ob času Ludovika XIV., a so jih spocetka nosili le pod paduho. Na Angleškem je veljala nošnja dežnikov dolgo časa za znak mehučnosti, kajti odlične ljudi so v dežju itak pričakovali z ogromno mareljo, ki so jo držali razpeto med kočijo in durmi. Kakor ob početku vsake mode je drupal tudi nosilec dežnikov zasmehovala, posebno jezni pa so bili nanje kočijaži, ki so imeli radi dežnikov manjše zasluge. V Nemčiji so se dežniki precej udomačili že okrog l. 1730., na Angleškem pa je odpor široke mase zlomil šele l. 1778. škot MacDonald, ki je prišel iz Španije z lezim, svi-

VODNIKOVE KNJIGE za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1. in knjige Vam bodo poslane naravnost na dom. Naročila sprejema: "GLAS NARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y.

OSTANKI MOGOČNIH RUSKIH VLADARJEV

R d k priče zatrjujejo, da sta bili odsekani glavi carja in carice poslani v Moskvo. Lenin se je hotel na ta način prepričati o umoru in tudi prepričati nevarne lažnive, ki se begali kmete na deželi. Šele poznejša zgodovina bo utegnila posvetiti v kremejska skrivališča in ugotoviti resničnost teh poročil. — Zato so bila trupla carske družine nedvomno razsekana oziroma razžgana, polta z žvepleno kislino in sežgana. Preiskovalni sodnik N. Sokolov, avtor knjige o umoru, je moral po padu Kolčakovove vlade pobegniti iz Sibirije. Pod točo svinčenk je izročil zapечатene zaboje z ostanki, ki jih zbral na morišču, francoskemu vojnemu poveljniku generalu Janinu. Ta jih je odposlal v Pariz, kamor so dospeli leta 1920. Janin je hotel izročiti zaboje knezu Nikolaju Nikolajeviču kot najstarejšemu Romanovu. A knez je odgovoril, da do tega nima pravice. Kot kristian in sorodnik bi najrajši takoj pokopal ostanke vsaj v svoji domači kapelici. Smatral pa je, da bi oviralo to poznejšo preiskavo po paden sovjetov. Misli je tudi, da bi bili zaboji premalo zavarovani v njegovi vili na Rivieru. Naposled je sprejel zaboj v varstvo M. Giers, predsednik svet nekdanjih ruskih carskih poslanikov. Te nikakor ni ugalajo ruskim mo narhistom, ki so pričeli širiti govore, da počivajo kosti kronanih mučencev "v kleti med premogom in vin-kimi sodi". Veliki knez Ciriil, sedanjí predsednik na ruski prestol, je napolned objavil leta 1924 okoliščine na vse Ruse, kjer je zaletil Giersa, ki mu ni maral izročiti "dragocenih kosti mučencev", čeprav ne bi smel noben zasebnik pod katerokoli pretvezo skrivati o no, kar je lastnina vsega ruskega ljudstva.... Baron Giers je letos umrl. Njegov naslednik V. Maklakov je zavrnil govorec o "kleti s premogom in vinskih sodi." Zaboji so na varnem in pod nadzorstvom uglednih emigrantskih zaupnikov. Če umre eden od njih, takoj izvolijo ostali drugega na njegovo mesto. A imena in kraj so slejkoprej strogo skrivnost. Metropolit Antonij v Sremskih Karlovcih, ki zdaj zbira podpise emigrantov in hoče prevzeti ostanke v varstvo, ne bo uspel.... Knjiga Sokolova podrobno našteva vsebino zabojev. To so zapiski, fotografije kraja umora, ostanki steznikov in obleke, steklo oči očal, s katerimi je čitala carica, in dokaj draguljev, ki so bili zašiti v oblekah. Samo tri številke omenjenega žalostnega seznama zalužijo ime ostankov, dasi ni mogoče trditi, da izvirajo od članov carske družine. Poleg carja s otroci so bili namreč umorjeni tudi njih služabniki. Pod št. 63 je zabeležen "človeški prst starejše ženske. Pod št. 65 so zabeleženi "drobci razžganih in s kislino politih, ožganih kosti. Morebiti so to človeške kosti." In pod št. 66 so zabeležene "masne, z zemljo pomešane kepe. Morebiti so tu tudi ostanki na grnadi sežganih teles." To je vs, kar se lahko imenuje ostanki carske družine ali prav za prav samo "dokazi umora v Ekaterinburgu".

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-

SHIPPING NEWS

Table with shipping schedules for various routes including Hamburg, Cherbourg, and Paris. Includes dates and ship names.

V JUGOSLAVIJO Preku Havre Na Hitrem Ekspresnem Parniku PARIS 1. JULIJA 11. Avgusta — 9. Septembra CHAMPLAIN 25. Julija — 11. Julija (ob polnoči) ILE DE FRANCE 6. Julija — 28. Julija NIŠKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblašene agente French Line 19 STATE STREET, NEW YORK

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!

Vsakovrstne KNJIGE POUČNE KNJIGE POVESTI in ROMANI SPISI ZA MLADINO se dobi pri "GLAS NARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y. POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN